

DRAGUTIN ANTUN PARČIĆ - rodio se u starodrevnom i opjevanom Vrbniku 26.svibnja 1832. kao posljednje dijete seljačkih roditelja Josipa i Marije rođ. Petriš. Krsno mu je ime Antun, a redovničko Dragutin. Nakon završene početne škole u Vrbniku njegov rođak o. Rimoslav (Roman) Gršković poveo je malog Antuna u bivši zaselak krčkih knezova Frankopana, u samostan regularnih trećoredaca glagoljaša, na Glavotoku. Pošto se je o. Rimoslav uvjerio o njegovim izvanrednim sposobnostima poslao ga je u njemačko-talijansku školu u Krku, koju je završio odličnim uspjehom. Po završetku više pučke škole u Krku ostao je Parčić još dvije godine kod svog rođaka o. Rimoslava u Galvotoku, koji ga je spremao za latinske škole-gimnaziju, učenjem latinskog i talijanskog jezika te upoznavanjem glagoljice. Prije nego što napusti Glavotok Parčić oblači redovničko odijelo i dobiva redovničko ime Dragutin, to će ime zadržati do svoje smrti. U jesen 1843. polazi u Zadar, gdje će ostati sve do 1854.godine u samostanu sv. Mihovila, franjevac-trećoredaca. Tamo je polazio najprije javnu talijansku gimnaziju i kasnije bogosloviju u tamošnjem bogoslovskom sjemeništu „Zmajević“. Volio je prirodoslovne nauke i jezike, osobito Hrvatski i staroslavenski, a zanimao se je i za slikanje, kasnije fotografiju, te razne fizikalne pokuse i tiskarstvo. Godine 1851.završio je gimnazijske nauke s najboljim uspjehom. Za vrijeme svojih bogoslovskih studija u središnjem nadbiskupijskom sjemeništu u Zadru obavio je i godinu novicijata te je 22.listopada 1854. položio u Glavotoku svoje redovničke zavjete u ruke tadašnjeg provincijala. Zbog slabog zdravlja poslan je u samostan Prvić-Luka kod Šibenika, gdje se privatno spremao za ispite IV tečaja bogoslovlja, te je tu na sam Uskrs 1855.godine održao i svoju prvu misu. Godine 1857. i 1858. bio je profesor na zadarskoj realci za hrvatski jezik i matematiku, a već 1859.godine nalazimo ga kao dušobrižnika samostanske župe u seocu Prvić-Šuperina. Godine 1860. postaje predstojnik samostana sv. Pavla na Školjicu (Galovac-Preko) kod Zadra, gdje ostaje do 1864. godine. Blizina Zadra omogućila mu je da je mogao pomagati Ivanu Brčiću u njegovim glagoljskim radovima, k tomu je uređivao talijansko-hrvatski rječnik, pripremao slovnice hrvatskog jezika, a ujedno se po miloj volji bavio bilinstvom, fizikom i fizikalnim pokusima, slikanjem, fotografijom i drugim. Godine 1863. o. Josip dr. Dujmović bio je imenovan provincijalom, a Parčić postaje tajnik provincije i lektor-učitelj redovničke mladeži te stoga godine 1864. dolazi u Krk. Godine 1864./65. odlučio je ostaviti provinciju i potražiti mjesto u nekom drugom redu gdje bi imao slobodnije i šire polje

rada, ali Sv. stolica nije udovoljila njegovoj molbi. Godine 1867. dolazi ponovno u Zadar, gdje je i opet bio provincijski tajnik te je neko vrijeme upravljao i zadarskim samostanom u odsutnosti provincijala. Parčić se u proljeće 1868. vraća opet u Krk kao učitelj redovničke mladeži, gdje je ostao do 1871. godine. 1871. godine povlači se u samoću samostana u Glavotoku, gdje će živjeti do svoje sekularizacije (20.4.1876.), u međuvremenu je 1873. neko vrijeme boravio u Zadru u vezi s tiskanjem svoje gramatike hrvatskog jezika i drugog izdanja „Rječnika Slovinsko-Talianskoga“. U proljeće 1874. vraća se ponovno u Glavotok kako bi napustio redovnički stalež i postao svjetovni svećenik, kako bi se nesmetano mogao posvetiti svojim idealima, naročito glagoljici. Godine 1875. odlazi u Đakovo biskupu J.J. Strossmayeru koji je bio spreman primiti ga u svoju biskupiju. U ožujku 1876. dobiva dozvolu sekularizacije, te 20. travnja iste godine svuče redovničko odijelo u Glavotoku, gdje je proveo najveći dio svoga života, kamo je i kasnije svake godine zalazio zbog odmora. 21. ožujka 1876. godine imenovan je kanonikom hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. Kad je čuo da je u Krku osnovana tiskara „Kurykta“ te da se radi i na osnivanju „Staroslavenske akademije“ u Krku koja će nastaviti rad prema njegovim planovima tj. tiskanje glagoljskih knjiga, spremio je sve svoje stvari i sprave i otpremio ih u Krk, kamo je i sam kanio poći da bude kao stručnjak za glagoljicu moćno uporište i glavni suradnik zasnovane akademije. Na sam Božić 1902. godine u pet sati ujutro je umro, pokopan je na rimskom groblju. Sve što je imao tj. sva glagoljica, svi rukopisi tj. staroslavensku gramatiku, rječnik, psaltir na staroslavenskom jeziku i dobar dio čitanja ili lekcija za brevijar, glagoljska slova, matrice i druge tiskarske stvari ostavio je Staroslavenskoj akademiji u Krku. Toj ustanovi ostavio je i dvije tisuće austrijskih kruna da nabavi nova glagoljska slova. Najveći dio svoga života i svojih nastojanja posvetio je Parčić staroslavenskom jeziku i to kao istraživač glagoljske književnosti i organizator tiskanja glagoljskog misala čime je spasio našu starodrevnu povlasticu-glagoljicu od neminovne propasti, koja joj je prijetila u drugoj polovici XIX stoljeća zbog nestašice glagoljskih knjiga, posebno misala. Tiskanje glagoljskog misala bilo je zapravo Parčićevo životno djelo, plod njegova višegodišnjeg rada u koji je Parčić uložio mnogo truda i vremena i znanja i ustrajnosti i samozataje, a i vlastitog novca. Za sav taj dugi i teški i nesebični rad papa Lav XIII, taj veliki i otvoreni prijatelj Slavena i staroslavenskog bogoslužja, koji je također snosio i troškove za tiskanje misala, imenovao je Parčića začasnim komornikom sa zlatnom medaljom. Parčić je uz pomoć redovnika trećoredaca u Rimu, pakirane u vreće poslao obrednike u Crnu Goru odakle su preko Biskupijskog ordinarijata u Kotoru proslijeđeni, isto tako posrednim putem, u hrvatske biskupije.

LEKSIKOGRAFSKA DJELA DRAGUTINA ANTUNA PARČIĆA- Već kao bogoslov sastavio je mali talijansko-hrvatski rječnik od oko 120 stranica koji je izdao izdavač Karletzky u Rijeci, od kojega je dobio i 20 forinti u ime honorara. Godine 1857. imenovan je profesorom hrvatskog jezika na zadarskoj realci gdje je poučavao kroz dvije godine, tj. 1857. i 1858., to vrijeme je iskoristio za dovršavanje svog prvog većeg djela: „Rječnik Ilirsko-Talianski“ prema najnovijim izvorima. Njegov rječnik pod naslovom „Rječnik talijansko-slovinski (hrvatski)“ izašao je 1868. godine u Zadru, drugo izdanje tog istog rječnika bilo je u Senju 1877. godine, ali u većem formatu. Da bi profesorima i đacima olakšao učenje hrvatskog jezika uz spomenute rječnike, Parčić je sastavio i pripremio za tisak i gramatiku hrvatskog jezika na talijanskom jeziku koja je bila tiskana 1873. godine po naslovom „Grammatica della lingua slava(illirica)“. Ova gramatika bila je u hrvatskoj javnosti vrlo lijepo primljena, a i službeni kritičari najpovoljnije su se o njoj izrazili, te ju je dalmatinska pokrajinska vlada propisala kao školski udžbenik. Zagrebački kanonik Adolf Weber pohvalno se izrazio o knjizi te ju je preporučio bečkoj vladi kao zgodan udžbenik na školsku uporabu. Godine 1878. izlazi drugo izdanje, prošireni i popravljeno, koje je Parčić pripremio u Rimu. Gramatika je 1877. prevedena i na francuski jezik. Sve to rječito govori o zaslugama Dragutina Parčića za našu narodnu hrvatsku stvar i za hrvatsku književnost.

PARČIĆ-PIONIR FOTOGRAFIJE U HRVATSKOJ- Već kao učenik osnovne škole u Vrbniku znao je ići na brežuljak izvan Vrbnika (Bočina) i tu bi slikao svoje rodno mjesto dok je na Glavotoku fotografirao samoga sebe. U Biskupijskom ordinarijatu u Krku nalazi se mnoštvo njegovih fotografija, kao i tri manje snimke pomrčine Sunca iz 1861. godine. Godine 1969. Muzej za umjetnosti obrt pristupio je proučavanju Parčićeve fotografske djelatnosti na temelju sačuvane njegove fotografske ostavštine u Krku i kod Provincijalata franjevac trećoredaca u Zagrebu . Zbirka u Krku broji 89 primjeraka, a ona u Zagrebu 16. Prva njegova fotografija od koje je sačuvan i negativ, snimljen je u Prvić-Luci kod Šibenika 1859. godine. Parčića su prvenstveno zanimali ljudi i zato najveći dio njegovih sačuvanih fotografija sačinjavaju pojedinačni portreti redovnika, svećenika kao i grupne fotografije bogoslova kod stola, učenika s nastavnikom...Mađu njegovim slikama ima i dosta pejzaža i veduta iz Prvić-Luke, Zadra i Preka i samo jedna slika s otoka Krka , i to panorama grada Krka iz 1864.godine.

Parčić se kod fotografiranja služio teleskopom i mikroskopom, teleskopom je snimio pomorčinu Sunca u Zadru 1861., skupine kuća u Preku 1862. i igličastu kristalizaciju otopine neke soli u kapi vode kao i buhu.

Zanimala ga je i geografija te se i danas u Trećoredskom samostanu u Krku može vidjeti velika karta otoka Krka (veličina 2,50 x2 m)koju je Parčić izradio u mjerili 1:20 000.

Posebno ga je veselila astronomija te bi za vedrih večeri promatrao zvjezdano nebo označujući razna zvijezda, planete prema nekom zvjezdanom kalendaru. I sunčani satovi u samostanima u Krku i Glavotoku njegovo su djelo.

Njegova tiskara „Serafinski tisak“ u Glavotoku raspolagala je latinskim i glagoljskim slovima koja je Parčić sam izrađivao, u njoj je tiskao već spomenutu „Mudropojku“, mali molitvenik za puk „Kršćanska savršenost“, „Obrednik za Veliko Prošćenje“, svoje razne sonete i drugo.